

D'un temps, d'un país

Sempre he estat una mica reticent a la lectura de les memòries de personatges coneguts, perquè sovint dubto de la seva imparcialitat en explicar els esdeveniments en els quals havien participat. Moltes vegades sembla que no pretenen gran cosa sinó justificar les seves actuacions. Però ara les Publicacions de l'Abadia de Montserrat acaben de treure a la llum un llibre de memòries que he llegit amb molt d'interès per diversos motius, a més de la coneixença amb l'autor.

El seu títol ja és prou significatiu: *“Un capellà gens clerical, un polític poc polític”*. El seu autor, Josep Poca i Gaya, ha estat sempre –i per sort continua essent- un promotor cultural que des de diversos camps ha lluitat per la dignitat del país i per la llibertat personal dels individus, malgrat les circumstàncies sovint adverses en que molt sovint es va haver de moure.

L'interès d'aquestes memòries, al meu entendre, rau no pas en l'anecdota que acompanya les diverses etapes de la seva vida sinó en el valor testimonial d'una època que transcorre des del primer franquisme fins els nostres dies. De fet, molts dels que avui ja tenim els cabells blancs ens hi podem sentir identificats.

Els que vàrem néixer als anys quaranta sabem prou bé les divisions i rancúnies que enfrontaven vencedors i vençuts. Un fet que prenia a vegades caires dramàtics i venjances absurdes en els pobles petits. Si abans uns s'havien excedit, ara els altres tenien l'excusa perfecta per justificar les arbitrietats. Un ambient que es feia palès també entre els infants tot i no entendre el perquè d'uns odis absurds.

Als 10 anys, Josep Poca entra al Seminari i ens explica des de les seves pròpies vivències el món del nacional-catolicisme que s'hi vivia: resar en castellà, prohibició de qualsevol símbol català o ús públic de la llengua pròpia, tancament absolut als esdeveniments “de fora”, prohibició absoluta de contacte amb el món femení... Un món que aviat va fer-se massa estret un cop deixada la gàbia d'or en que vivien els aspirants a capellà. Les esperances d'obertura que es varen obrir amb el Concili es varen veure frustrades aviat per la rigidesa de les normes dels que tenien la jerarquia com un òrgan de poder i no de servei a la comunitat.

Per fidelitat a la pròpia concepció de la vida cristiana i en la perspectiva de futur, com molts altres va decidir secularitzar-se, però no pas com a renúncia a les pròpies creences sinó per dur a la pràctica la seva idea de servei al poble.

Comença aquí un periple que el portarà al món de la cultura en diverses editorials i al món de la política com a delegat de Benestar Social de Tarragona i més tard assessor del president del Parlament Joan Rigol. Són experiències que li permeten veure les interioritats del món polític –no sempre positives, però tampoc totes negatives- i treballar pel país “des de dins” per la dignificació dels valors de la catalanitat. Però no tenint ambició de poder, també deixa el món de la política de partits per dedicar-se a la recuperació de la memòria de personatges avui quasi oblidats i que mantingueren encesa la flama de la cultura en els temps més foscos del franquisme. Edita per això els cinc volums de les Memòries de Maurici Serrahima i col·labora amb Josep Benet en la redacció dels seus darrers escrits, per desgràcia inacabats.

El llibre no és, doncs, una justificació de cap mena d'intervenció personal, sinó un repàs als darrers seixanta anys de la vida de Catalunya vistos des d'una perspectiva que compartim molts dels seus lectors. Molts de nosaltres podríem signar-lo. I aquí rau el seu interès.

JOSEP M CARRERAS